

**Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri Bağlamında Kadın Sağlığı ve Ebelik
Women's Health and Midwifery in the Context of Sustainable Development Goals**

Yasemin AYDIN KARTAL¹

Özet

Sürdürülebilir kalkınma, gelecek kuşakların ihtiyaçlarını karşılayabilme olanağından ödün vermeksizin günümüz kuşaklarının ihtiyaçlarını karşılayabilen bir çerçeveyi benimsemektedir. Geleceği de sahiplenen bu ortak hedef, herkesin temel ihtiyaçları ile daha iyi bir hayata ilişkin beklentilerinin karşılanmasına imkân vermeye yöneliktir. Sürdürülebilir kalkınma için kadınların ekonomik ve sosyal olarak güçlenmesi kritik önem taşır. Kadınlar ve kız çocuklarına karşı her türlü ayrımcılığın ortadan kaldırılması, eğitim, öğrenim, farkındalığın artması, kaynaklara erişimin ve kontrolün artırılması, kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi sürecinde önemli araçlar arasındadır. Üreme sağlığı hizmetlerinin nitelikli ve etkin yürütülmesi ile sağlık hizmetlerine erişebilirliğini sağlamada ebelik hizmetleri kilit rol oynamaktadır. Bu çalışmada Sürdürülebilir Kalkınma 2030 Gündemi çerçevesinde belirlenen hedefler doğrultusunda kadın sağlığı ve ebelik tartışılmıştır.

Anahtar kelimeler: 2030 Gündemi, Sürdürülebilir Kalkınma, Kadın Sağlığı, Ebelik

Abstract

Sustainable development adopts a framework that can meet the needs of today's generations without compromising the ability to meet the needs of future generations. This common goal, which also embraces the future, is to enable everyone to meet their basic needs and expectations for a better life. Economic and social empowerment of women is critical for sustainable development. Elimination of all kinds of discrimination against women and girls, education, training, increasing awareness, increasing access to resources and control are among the important tools in the process of empowering women and girls. Midwifery services play a key role in ensuring the quality and effective performance of reproductive health services and the accessibility of health services. In this study, women's health and midwifery were discussed in line with the targets set within the framework of the Sustainable Development 2030 Agenda.

Keywords: 2030 Agenda, Sustainable Development, Women's Health, Midwifery

¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi Ebelik Bölümü, Doç. Dr.

1. Giriş

Küresel düzeydeki kalkınmanın 15 yıllık seyrini belirleyen Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri'nin temel çerçevesini; insanlık için açlık ve yoksullukla mücadele, doğal kaynakların sürdürülebilir yönetimi, insan haklarından ve sosyal adaletten temellerini alan bir refah anlayış, küresel barış için korku ve şiddetten bağımsız bir yaşam ve tüm bunları gerçekleştirebilmek için küresel bir kararlılık ve çok paydaşlı bir işbirliği oluşturmaktadır (SDG, 2020). 2030 yılına kadar ulaşılması planlanan toplam 17 ana hedef ve bunlara bağlı 169 alt hedef bulunmaktadır. Bu hedeflerin birçoğu kadının güçlenmesi, ilerlemesi ve bireysel hak ve menfaatlerine erişim sağlaması ile ilgilidir. Nitekim, Bir ülkenin sürdürülebilir kalkınmayı başaran ülkeler arasında yerini alabilmesinin yolu, kadınların ekonomik ve sosyal olarak güçlenmesinden geçer (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2018; SDG, 2020). "Kadınların güçlenmesi", kadınların kendi hayatları üzerinde güç ve kontrol sahibi olmalarını ve stratejik seçimler yapma yeteneklerini kazanmaları sürecidir. Bu bağlamda, eğitim, öğrenim, farkındalığın artması, kendine güvenin gelişmesi, seçeneklerin çoğalması, kaynaklara erişimin ve kontrolün artırılması, cinsiyete dayalı ayrımcılık ve eşitsizlik içeren kurumların ve yapıların dönüştürülmesi için çalışmalar yapılması, kadınların ve kız çocuklarının güçlenmesi sürecinde önemli araçlar arasındadır (Avrupa Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Enstitüsü (EIGE, 2018)

Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin 1. maddesi "yoksulluğun tüm biçimlerinin her yerde ortadan kaldırılması"dir. Yoksulluk sorununun günümüz dünyasında neredeyse kadınla özdeş hale gelmiştir. Eğitim, sağlık hizmetlerine ve istihdam olanaklarına ulaşamama kadın yoksulluğuna doğrudan etki ettiği düşünülen unsurlardır. Eğitim ve istihdam fırsatlarına ulaşamama, kadının toplumsal konumundan kaynaklanmaktadır. Toplumsal cinsiyet yaklaşımı üzerinden biçimlenen roller kadınlara ev işleri, çocuk ve yaşlı hasta bakımı gibi özel alana ait sorumlulukları yüklerken, kamusal alanın öznesi olarak kabul edilen erkek, bunlardan muaf tutulmaktadır. Bu durum kadın yoksulluğunu besleyen en temel unsur olarak kabul edilmektedir. Ebelerin, yoksulluğun kadın sağlığına etki ve sonuçlarını bilmesi, gerektiğinde sosyal hizmetler, vilayet ve yardım kuruluşlarıyla iletişime geçip sorunun çözümü için yol göstermesi, yoksullukla mücadelede kamu politikalarının oluşmasında ve sivil toplum çalışmalarında etkin rol alması, kadınların çoğunlukta olduğu ebeliğin mesleği için önemlidir (Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, 2018; SDG, 2020).

Sağlıklı yaşamların güvence altına alınması ve her yaşta esenliğin desteklenmesi kalkınma hedefleri arasında 3. sıradadır. Bu bağlamda anne, yenidoğan ölüm oranlarının azaltılması, beş yaş altı çocukların önlenebilir ölümlerinin sona erdirilmesi ve cinsel sağlık ve aile planlamasını da kapsayan üreme sağlığı hizmetlerine ve bu konuda bilgi ve eğitime evrensel erişimin sağlanması yer almaktadır. Üreme sağlığı hizmetlerinin nitelikli ve etkin yürütülmesi ile tüm kadınların bu sağlık hizmetlerine erişebilirliğini sağlamada ebelik hizmetleri kilit rol oynamaktadır (SDG, 2020).

Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin 5 inci maddesi ise “toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanması ve tüm kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi”dir (SDG, 2020). 5. hedef özel bir hedef olmakla birlikte, toplumsal cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına ilişkin tüm çabalar 17 hedefin içinde ortak kesen olarak yer almaktadır. Her türlü ayrımcılığın sona erdirilmesi, kadına yönelik şiddetin ortadan kaldırılması, kadınların politik, ekonomik ve kamusal hayatın tüm karar alma düzeylerine tam ve etkin katılımı bu madde kapsamında vurgulanmıştır.

2. Sonuç ve Öneriler

Günümüzde cinsiyet eşitliği ve kadınların güçlendirilmesine yönelik ilerleme kaydedilmekle beraber, dünyanın her bölgesinde kadınlar ve kızlar ayrımcılık ve şiddete maruz kalmaya devam etmektedir. Toplumsal cinsiyet ayrımcılığının toplumsal ve ekonomik kalkınmanın önünde büyük bir engel teşkil ettiği ortaya konulmuş ve toplumsal cinsiyet eşitsizliklerini ortadan kaldırmadan toplumsal ve ekonomik kalkınmanın mümkün olamayacağı kabul edilmiştir. Bu çerçevede, ebeler değişim ajanı rolü ile kadını güçlendiren politikaların oluşturulmasında ve geliştirilmesinde yer almalıdır.

Kaynakça

EIGE. (2018). Gender Equality Glossary and Thesaurus,. <http://eige.europa.eu/rdc/thesaurus/terms/1102> (Erişim tarihi: 05.08.2020).

Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü. (2018). Kadının Güçlenmesi Strateji Belgesi ve Eylem Planı 2018-2023. <https://www.ailevecalisma.gov.tr/ksgm/ulusal-eylem-planlari/kadinin-guclenmesi-strateji-belgesi-ve-eylem-planı-2018-2023/> (Erişim Tarihi: 14.08.2020).

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları (Sustainable Development goals/SDG). (2020). <https://www.tr.undp.org/content/turkey/tr/home/sustainable-development-goals.html>(Erişim Tarihi: 11.09.2020).